

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

EDISTÄMME POTILASTURVALLISUUTTA YHDESSÄ

Suomalainen potilasturvallisuusstrategia 2009 –2013

Suomalainen potilasturvallisuusstrategia 2009 –2013

- STM asetti Potilasturvallisuuden edistämisen ohjausryhmän vuosille 2006-2009. Ohjausryhmä on laatinut ensimmäisen kansallisen potilasturvallisuusstrategian.
- Ohjausryhmä ja sen työvaliokunnat ovat luoneet pohjaa kansalliselle potilasturvallisuustyölle.
- Kansallinen potilasturvallisuusverkosto toimii myös tietoa välittävänä keskustelufoorumina ja EU:n potilasturvallisuusverkoston (EUNetPaS) yhteyspaikkana.
- Strategian päivittämisestä vastaa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja STM vahvistaa päivitykset.

Potilasturvallisuusstrategia

POTILASTURVALLISUUS
Laadukas hoito

- Potilasturvallisuuden edistäminen osa sosiaali- ja terveydenhuollon laadun ja riskien hallintaa.
- Tarkoituksena ohjata suomalaista sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhtenäiseen potilasturvallisuuskulttuuriin.
- Tukee valtioneuvostoa potilasturvallisuuteen liittyvistä asioista päätettäessä ja säädettäessä.
- Palvelee sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioita, niiden potilaita, asiakkaita ja heidän omaisiaan turvallisen ja vaikuttavan hoidon toteuttamisessa.
- Toteutetaan julkisessa ja yksityisessä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Suomalainen potilasturvallisuusstrategia

MISSIO – toiminta-ajatus

Edistämme potilasturvallisuutta yhdessä

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

VISIO – tavoitetila vuoteen 2013 mennessä

Potilasturvallisuus on ankkuroitu toiminnan rakenteisiin ja toimintatapoihin:

- hoito on vaikuttavaa ja turvallista.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Suomalaisen potilasturvallisuusstrategian keskeinen sisältö:

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Turvallisuuskulttuurin näkökulma

- Turvallisuuskulttuuri on yksilöiden ja yhteisön tapatoimia siten, että varmistetaan potilaiden saaman hoidon turvallisuus.
- Potilasturvallisuuskulttuuri sisältää systemaattisen toimintatavan sekä sitä tukevan johtamisen, arvot ja asenteet.
- Sisältää riskien arvioinnin, ehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet sekä toiminnan jatkuvan kehittämisen.
- Turvallisuuskulttuuria vahvistamalla vähennetään hoitoon liittyviä riskejä ja potilaille hoidon aikana aiheutuvia haittoja.
- Tämä edellyttää yhteisen vastuun ottamista.

Turvallisuuskulttuuri

- Potilasturvallisuuden parantamiseksi tarvitaan yhteisesti sovittujen, tutkimukseen ja kokemukseen perustuvien käytäntöjen soveltamista.
- Moniammatillinen toimintatapa, avoin ilmapiiri sekä jatkuva toiminnan kehittäminen on olennaista.
- Turvallisuuskulttuurin pohja luodaan ammattihenkilöiden koulutuksessa.

Johtamisen näkökulma

- Johtamiseen kuuluu näkyvä vastuunotto potilasturvallisuudesta. Tätä ei voi delegoida.
- Johto korostaa potilasturvallisuutta kaikessa toiminnassa ja varmistaa työolosuhteet.
- Johto varmistaa, että organisaatiossa on riittävästi henkilökuntaa ja että työntekijöillä on riittävä osaaminen.
- Kaikki päätökset, mukaan lukien taloudelliset, on arvioitava myös potilasturvallisuuden näkökulmasta.
- Toimintayksiköissä on määriteltävä johdon ja henkilöstön vastuut potilasturvallisuudesta sekä toiminnan laadusta.

Vastuun näkökulma

- Kokonaisvastuu potilasturvallisuudesta on organisaation johdolla.
- Potilasturvallisuus on kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivien ammattihenkilöiden ja potilaiden yhteinen asia.
- Ammatillisuuteen kuuluu keskeisesti jokaisen työntekijän ja kunkin ammattiryhmän vastuu potilasturvallisuudesta sekä sitoutuminen sen edistämiseen arvioimalla ja kehittämällä omaa työtään, osaamistaan ja toimintaansa turvallisemmaksi.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Tavoitteet

- Potilas osallistuu potilasturvallisuuden parantamiseen
- Potilasturvallisuutta hallitaan ennakoivasti ja oppimalla
- Vaaratapahtumat raportoidaan, niistä opitaan
- Potilasturvallisuutta edistetään suunnitelmallisesti ja riittävin voimavaroin
- Potilasturvallisuus huomioidaan terveydenhuollon tutkimuksessa ja opetuksessa

Kohti turvallista ja vaikuttavaa hoitoa

Strategian tavoitteet liittyvät

- potilaan informointiin ja voimaannuttamiseen,
- riskien ennakointiin,
- vaaratapahtumista raportointiin ja niistä oppimiseen,
- henkilöstön osaamiseen sekä
- potilasturvallisuustyön riittäviin voimavaroihin.

Tavoite:

Potilas osallistuu potilasturvallisuuden parantamiseen

- Potilas otetaan mukaan hoidon turvallisuuden edistämiseen. Potilas tuo osaltaan esille tarvittavat taustatiedot.
- Potilasta kannustetaan kertomaan oireistaan ja huolistaan sekä tekemään kysymyksiä. Potilaalle annetaan tietoa omasta sairaudesta ja sen hoidosta.
- Potilaan kanssa keskustellaan hoitoon liittyvistä riskeistä ja odotettavissa olevista tuloksista.
- Haittatapahtuman sattuessa siitä kerrotaan avoimesti potilaalle.

Vuoteen 2013 mennessä

- Organisaatiossa on menettelytavat, joiden avulla potilas voi kertoa turvallisuuspuutteista ja saada palautetta.
- Organisaatiossa on käytännöt, miten potilaille kerrotaan hoitoon liittyvistä riskeistä.
- Organisaatiolla on yhteisesti sovitut menettelytavat haittatapahtumien jälkihoitoon.
- Henkilöstö on perehdytetty potilasturvallisuuden menettelytapoihin ja käytäntöihin toimipaikkakoulutuksella.
- Potilaiden ja potilasjärjestöjen edustajat ovat mukana potilasturvallisuutta varmistavissa ryhmissä.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Tavoite: Potilasturvallisuutta hallitaan ennakoivasti ja oppimalla

- Potilasturvallisuutta parannetaan laadun- ja riskienhallinnan avulla.
- Erityyppisten turvallisuusriskien ennakointi, analysointi sekä korjaavat toimet ovat tärkeitä.
- Sovelletaan tutkimukseen ja kokemukseen perustuvia hyviä käytäntöjä ja linjauksia.
- Rakenteiden, prosessien ja tiedonkulun jatkuva kehittäminen keskeisiä keinoja.
- Potilasturvallisuusriskejä liittyy tiedonhallintaan, organisaatiouudistuksiin, uuden teknologian ja uusien hoitokäytäntöjen käyttöönottoon.

Vuoteen 2013 mennessä

- Organisaatiossa on kattava riskien- ja laadunhallintajärjestelmä.
- Organisaatiossa huolehditaan henkilöstön osaamisesta ja ammatillisesta kehittämisestä.
- Organisaatiossa hyödynnetään muiden toimijoiden hyviä potilasturvallisuuden käytäntöjä.

Tavoite: Vaaratapahtumat raportoidaan ja niistä opitaan

- Matalan kynnyksen raportoinnin tavoite on hoidon laadun ja turvallisuuden jatkuva parantaminen.
- Vakavien haittatapahtumien raportoinnista, käsittelystä ja palautteesta ohjeet - Syyllistämättömyys ja asianosaisten tukeminen edellytyksiä oppimiselle ja ehkäisylle.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kokoaa ja analysoi tietoa potilasturvallisuudesta.
- Kaikkien terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutukseen kuuluu poikkeamien raportointi ja niistä oppimisen hallinta.

Vuoteen 2013 mennessä

- Organisaatiossa on selkeät menettelytavat poikkeamien ja vaaratapahtumien sisäistä raportointia, seuranta ja käsittelyä varten.
- Organisaatiossa noudatetaan valtakunnallisen raportoinnin yhteisiä linjauksia.
- Organisaatiossa hyödynnetään valtakunnallista potilasturvallisuuden indikaattoritietoa potilasturvallisuuden edistämiseksi.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Tavoite: Potilasturvallisuutta edistetään suunnitelmallisesti ja riittävin voimavaroin

- Organisaation johdolla on vastuu potilasturvallisuuden kokonaisuudesta ja toteutuksesta.
- Jokainen hoitoon osallistuva vastaa potilasturvallisuudesta omalta osaltaan.
- Potilasturvallisuussuunnitelma on osa suurempaa riskien ja laadunhallinnan kokonaisuutta.
- Potilasturvallisuussuunnitelman laatiminen on johdon vastuulla.
- Johto nimeää potilasturvallisuustyötä koordinoivat henkilöt ja mahdollistaa heidän työskentelynsä toimeksiannon mukaisesti.

Vuoteen 2013 mennessä

- Organisaatiossa on laadittu potilasturvallisuussuunnitelma ja nimetty potilasturvallisuuden edistämistä koordinoivat henkilöt.
- Potilasturvallisuuden edistäminen on osa toiminta- ja taloussuunnitelmaa.
- Ammattihenkilöt noudattavat työssään potilasturvallisuuden edistämisen periaatteita, soveltavat sen keskeisiä keinoja sekä hyödyntävät potilasturvallisuuden edistämisen työkaluja, oppaita ja suosituksia.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Tavoite: Potilasturvallisuus otetaan huomioon terveydenhuollon tutkimuksessa ja opetuksessa

- Jokaisella terveydenhuollon työntekijällä vastuu osaamisestaan.
- Työnantaja vastaa siitä, että työntekijä on saanut perehdytyksen ja koulutuksen tehtäviin.
- Potilasturvallisuuden edistäminen on koko henkilökunnan asia
- Potilasturvallisuuden edistämisen tulee kuulua sekä perus-, jatko- että täydennyskoulutukseen.
- Tärkeää oppia muilta riskialttiilta aloilta mm. ilmailusta ja ydinvoimateollisuudesta.
- Kartutettava tietoa terveydenhuollossa tehtävän potilasturvallisuustutkimuksen kautta.

Vuoteen 2013 mennessä

- Potilasturvallisuus on huomioitu terveydenhuollon ammattihenkilöiden perehdytyksessä, opiskelijoiden harjoittelussa ja osaamiskartoituksissa.
- Erityistä huomiota kiinnitetään määräaikaisten työntekijöiden osaamisen varmentamiseen.
- Organisaatiossa on edellytykset tehdä selvityksiä potilasturvallisuuden edistämisestä ja osallistua alan tutkimushankkeisiin.

Valtakunnalliset linjaukset

- Ohjausinstrumentteina toimivat lainsäädäntö ja suositukset.
- Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa potilasturvallisuuden säädösvalmistelusta.
- Sosiaali- ja terveysministeriön alaiset laitokset toteuttavat potilasturvallisuuden valtakunnallista kehittämistä ja koordinoitua.
- Laitosten kanssa tehtävissä tulossopimuksissa määritellään koordinoiva taho ja laitosten tehtävät.
- Potilasturvallisuuden kehittäminen ja jälkikäteinen viranomaisvalvonta pidetään hallinnollisesti erillään.

Valtakunnalliset linjaukset

- Potilasturvallisuus sisällytetään sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammatilliseen
- perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä johtamiskoulutukseen.
- Potilasturvallisuutta ja terveydenhuollon laatua edistetään tutkimustyön rahoituksen keinoin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tehtävänä on

- tukea potilasturvallisuusstrategian käytännön toimeenpanoa ja jalkauttamista toimintayksiköihin,
- kehittää välineitä ja työtapoja,
- edistää potilasturvallisuustutkimusta,
- seurata potilasturvallisuuden kehittymistä kansallisten indikaattoreiden avulla,
- edistää kansallista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden kesken sekä
- olla mukana alan kansainvälisessä yhteistyössä.

POTILASTURVALLISUUS
Laadukasta hoitoa Suomessa

Edistämme potilasturvallisuutta yhdessä

Kiitos!

